

Posudek na bakalářskou práci:

Michaela Bežová, Duchovní život na Žebrácku ve vrcholném středověku, bc. práce ÚČD FF UK, Praha 2012, 71 ss., ved. práce prof. Lenka Bobková

Práce se věnuje třem lokalitám, které leží blízko od sebe a společná je jim po většinu středověku příslušnost ke královskému majetku. Jedná se o dvě města – Hořovice a Zbiroh – a ves Praskolesy. Toto seskupení lokalit je označeno jako Žebrácko, aniž by bylo blíže vysvětleno, zda je to konstrukt autorky, nebo historicky daný region. Autorka sama přiznává v úvodu, že obsah práce se mírně odklonil od zadaného názvu. Výzkum se soustředil na popis církevních struktur v daných lokalitách v předhusitské době, k tématu duchovního života by bylo nutné zahrnout i další aspekty.

Úvodní rozbor odborné literatury a pramenů, stejně jako závěrečný seznam použitých zdrojů přináší bohatý výčet titulů, k některým speciálnějším otázkám sice poněkud náhodně sebraný, přesto ukazující, že se autorka měla při své práci o co opřít. Hodnocení a využití přečteného je méně výrazné. Výčet pramenů je celkem kompletní, z pramenných edic chybí jen LE VII (ed. Pelikán – Pátková).

Výklad je rozdělen do dvou základních celků. První se věnuje dějinám lokalit se zaměřením na střídání majitelů a pohyb patronátních práv. Dále je sledována historie farního kostela, obsazení beneficií a další zprávy o místních klericích. Tato první část je nazvána „Farní síť na Žebrácku“, což je neadekvátní vzhledem k vymezení Žebrácka jako prostoru tvořeného třemi farnostmi. Jedná se o výsek z církevně-správního celku podbrdského děkanátu, který byl zpracován I. Michálkem (dvě tištěné studie) a O. Mandzákem (bc. práce PVH FF UK 2011, zmiňováno jen v kapitole o literatuře, s. 9. pozn. 9: není pravdou, že autor vycházel jen z poznatků Z. Boháče). Pro charakteristiku děkanátu jsou využity práce Michálkovy, očekávali bychom alespoň vysvětlení, jaké postavení mělo Žebrácko v rámci tohoto děkanátu.

Druhý celek je věnován vizitaci děkanátu, která proběhla v listopadu r. 1379. Po připomenutí obecné problematiky církevních vizitací probírá autorka lokality Žebrácka, z nichž arcijáhen navštívil jen dvě. Zamýšlí se proto nad příčinou opominutí Praskoles, o nichž vypovídají jen dotazovaní v jiných místech. Jednoznačnou odpověď nenalezla (dvojitě vysvětlení na ss. 49 a 52). Text je převážně reprodukcí vizitačního protokolu bez výraznějšího pokusu o vyhodnocení zjištěných skutečností. Postup vizitace je zanesen také do mapky v příloze 4, která je převzata ze studie Michálkovy a není plně ve shodě s výkladem na s. 45

(srv. postup z Berouna na Řebřík a pak Tetín, resp. Sv. Pole – Dlouhá Lhota – Knín – Lhota/Hraštice a jejich barevné znázornění).

Přílohy obsahují dále tabulky shrnující obsazení tří sledovaných farností. Vedle údaje nástupu faráře by mělo být uvedeno také datum ukončení jeho činnosti, pokud je známo. Bez toho není patrné, nakolik úplné jsou řady farářů a kolik údajů nebylo do LC zaneseno.

Na více místech nacházíme terminologické nepřesnosti nebo formulační neobratnosti, které snižují srozumitelnost výkladu (např. volba exekutora, Hanuš z Kolovrat jako „správce království“, občané Žebráku, svolání vizitace, vizitátor zpovídal farníky, lichva s třeshněmi).

Bakalářská práce M. Bežové shromáždila zajímavý a poměrně bohatý materiál ke třem středověkým farnostem v blízkosti hradu Žebráku. Protože se soustředila na skutečně malý mikroregion, nemohla sledovat širší vazby v rámci děkanátu či diecéze a bylo třeba položit si otázky specifické právě pro takto malý prostor. Formulaci cílů práce však postrádám, což se projevilo i na poněkud bezradném závěru, který opakuje zjištěná fakta, ale nedospívá k dalšímu vyhodnocení či charakteristice. Jako bakalářská práce nicméně splňuje předložená práce základní požadovaná kritéria co do rozsahu, zpracování pramenů (vesměs latinských) i odborné literatury. Doporučuji ji proto k obhajobě a v závislosti na ní navrhuji hodnocení 2–3.

PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.

V Praze 21. 8. 2012